

KO EN ČASOPIS NOSI VES ANTROPOLOŠKI TOVOR: CARGO, ČASOPIS ZA KULTURNO/SOCIALNO ANTROPOLOGIJO

V šolskem letu 2000/01 me je Ministrstvo za šolstvo, mladino in šport Republike Češke počastilo s trimesečno štipendijo za študij etnologije na Inštitutu za etnologijo Karlove univerze v Pragi. Ko sem se podrobneje seznanila z njihovim študijskim programom, sem ugotovila, da sta etnologija in antropologija na Češkem strogo ločeni in njuno medsebojno razmerje še zdaleč ni tako kot v Sloveniji.

To je bilo več kot očitno tudi v knjižnicah in pri strokovnih časopisih, med katerimi je najpomembnejši Češki lid, ki ga izdaja Češka akademija znanosti in umetnosti. Časopis ima po mojem mnenju pretežno etnografsko vsebino (v smislu raziskovanja folklore in »ljudskosti«), enkrat na leto pa znotraj serije izdajo revijo *Studia Ethnographica*, kjer imajo, odvisno od tematike številke, prostor tudi prispevki z antropološkim fokusom, vendar pa je izbira tovrstne tematike v tej reviji zelo redka. Akademija občasno izda tudi *Prague Occasional Paper of Ethnology - POPE*, ki se po pristopu bistveno ne razlikuje od omenjenih publikacij. Vse antropološko dogajanje pa je v zadnjih letih bolj ali manj osredotočeno okrog Carga, časopisa za

kulturno in socialno antropologijo.

Prispevek o Cargu je nastal na podlagi intervjuja z enim od njegovih izdajateljev in urednikov Davidom Kočmanom, pogovorov s študenti etnologije in antropologije v Pragi in Brnu, na osnovi lastnih izkušenj s študijem etnologije na Inštitutu za etnologijo na Karlovi univerzi v Pragi in na podlagi informacij na internetu na naslovih www.antropologie.cz in www.cuni.cz. Ker so bili sogovorniki precej dobri govorci in jim je češčina materinščina, meni pa ni, so lahko zaradi strokovnega izrazoslovja intervjuvancev nekatere informacije v zvezi s študijem etnologije in antropologije na Češkem in v zvezi s publikacijami pomanjkljive, upam pa, da do tovrstnih napak ni prišlo.

Cargo, časopis pro kulturni/sociální antropologii je nastal leta 1998 na pobudo študentov etnologije na Filozofski fakulteti Karlove univerze v Pragi. Namen časopisa je bilo preseči pozitivistično narodopisje, ki je v tistem času prevladovalo v čeških akademskih krogih, in kritično obravnavati tradicijo. Izdajatelje – člane organizacije Cargo Publishers – je motivirala tudi vsakršna odsotnost sodobnih razprav, iz katerih bi lahko črpali ideje in ki bi prispevale oziroma nadgradile etnografske terenske raziskave Inštituta (Oddelka) za etnologijo.

Pred tem na Češkem ni bilo široko orientiranega antropološkega časopisa. Zato ni čudno, da je postal Cargo časopis za izmenjavo terenskih izkušenj in je navdihnil antropološke izmenjave med skupnostmi na Češkem, Slovaškem in v tujini. Dolgoročni cilj izdajateljev je ustvariti standardno znanstveno periodiko, ki bi bila osnova za kulturno/socialno antropologijo, ki je na Češkem in Slovaškem slabo razvita.

Članki v Cargu obravnavajo kulturno-oziroma socialnoantropološko, etnološko in etnografsko problematiko v češčini, slovaščini ali angleščini. Sprejemajo izvirne eseje in pogosto prevajajo tudi prispevke, ki so že bili objavljeni v tujih strokovnih publikacijah. Trudijo se ustvariti osnovo, na kateri bi etnologi/antropologi v obliki dialoga soočali svoja stališča. Najbolj pogoste diskusije v Cargu obravnavajo odnos med antropologijo in sociobiologijo in naravo kulturnega relativizma.

Struktura časopisa:

- daljši prispevki o različnih aktualnih, predvsem teoretičnih problemih, npr. o kulturnem relativizmu, ameriški antropologiji, ali povzetki monografskih raziskav, npr. o Čehih v tujini, porokah v

Indiji, živalskem vrtu kot kulturnem fenomenu, grafitih s stališča arheologije;

- intervjuji z znanimi etnologi/antropologi, npr. s Cliffordom Geertzem, z Jackom Weatherfordom, Albanom Bensom;

- diskusije, predvsem o odnosu med antropologijo in sociobiologijo in o naravi kulturnega relativizma, tudi npr. o etno glasbi ali etičnih vidikih raziskovanja;

- krajši prispevki: poročila in ocene različnih konferenc, delavnic in razstav, komentarji o muzejih, pomembne obletnice, nacionalne antropologije, prispevki o najrazličnejših tematikah (npr. identiteti, etnocentrizmu, nacionalizmu);

- knjižne recenzije;

- občasno tudi krajše zgodbe (zanimivosti, povezane z antropologijo) ali ljudske pesmi različnih narodov, predvsem bolj eksotičnih (npr. Laponcev, Malajcev).

Češki etnologi so pred začetkom izhajanja Carga le redko izražali in soočali svoja stališča v časopisih, zato je postal časopis pomembno intelektualno stičišče znotraj in izven oddelka za etnologijo.

Cargo so sicer ustanovili študenti, tudi uredniški odbor sestavljajo študenti, vendar izdajatelji odklanjajo mnenje, da je to študentski časopis. Članke namreč ne pišejo zgolj študenti in proti prilastku »študentski« govori tudi imena avtorjev, saj so v njem objavljali tudi ugledni češki etnologi oziroma antropologi, kot so npr. predstojnik Inštituta za etnologijo Vrantišek Vrhel, predstojnik Oddelka za antropologijo in človeško genetiko Petr Skalnik ali sodelavec Češke akademije znanosti in umetnosti Zdeněk Uherek. Nekateri ga sicer še vedno označujejo kot študentskega in neprofesionalnega, vendar ga večina strokovnih krogov in tudi profesorjev spoštuje, objavo v njem pa razume kot dobro referenco. Zaradi kakovostnih prispevkov si je Cargo izboril položaj v čeških akademskih krogih, sprejeli pa so ga tudi antropologi.

Člankov ne pošiljajo le domači etnologi/antropologi, uredniki so vzpostavili stike tudi z nekaterimi nemškimi, kanadskimi in nizozemskimi raziskovalci. Članke pregleda, oceni, jih računalniško obdelava, lektorira ali prevaja približno deset ljudi. Financirajo se z oglaševanjem in s prijavljanjem na različne razpise organizacij, kot so SOROS, British Council, Karlova univerza. Izdajatelji so združeni v neodvisno akademsko organizacijo Cargo Publishers. Njihove

glavne aktivnosti so poleg izdajanja Carga tudi publikacija etnološke in antropološke literature ter prevodi tovrstne literature v češčino, podpora raziskovanj ter organizacija predavanj, seminarjev in konferenc (zadnja je bila od 21. do 23. septembra v Plznu, Multikulturalizem in mi oziroma kako to vidijo tisti, ki se jih tiče). Časopis prodajajo v vseh večjih mestih, kot so Praga, Plzen, Brno, Olomouc in Bratislava. Zaenkrat je izšlo 7 števil, od tega 2 dvojni, številka 1-2 2001 pa je pred izidom. Kazalo vsake posamezne številke lahko najdete na internetu na naslovu www.antropologie.cz/cargo, eden od naslednjih projektov – vodja je glavni urednik Carga Jakub Plášek – pa je dostopnost celotnega časopisa prek interneta. Za virtualni Cargo boste prav tako morali plačati naročnino kot za papirnate izdaje.

Če želite objaviti svoj prispevek v Cargu, si oglejte pogoje za objavo na navedenem internetnem naslovu, lahko pa se tudi povežete z uredniki in izdajatelji prek naslova cargocas@email.cz.